

LIKKUTEI TORAH • SHEMINI ATZERES • MAAMAR 4

ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך...

“On the eighth day he sent the people away”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/shemini-atzeres/4/

1 ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב וגוי' (ועיין מזה בגמרא פ"ב [פרק ב'] דשבת ד"ל ע"א פ"ק [פרק קמא] דמ"ק [דמועד קטן] ד"ט ע"א במדרש רבה פ' נח פל"ה במגלת אסתר בפסוק כטוב לב המלך)

"On the eighth day he sent the people away, and they blessed the king and went to their tents joyful and glad of heart," etc. (See on this in the Gemara, chapter 2 of Shabbos, folio 30a; chapter 1 of Moed Katan, folio 9a; in Midrash Rabbah, Parshas Noach, chapter 35; and in Megillas Esther, on the verse "when the king's heart was merry.")

הנה בשמיני עצרת מקבלים כל ישראל שפע הנהגתם בתורתם ועבודתם על כל השנה והוא ענין מוריד הגשם שאומרים משמיני עצרת עד הפסח ומשם ואילך מוריד הטל.

Now, on Shemini Atzeres all Israel receive the flow [of influence] for their conduct in their Torah and their divine service for the whole year. This is the matter of "He causes the rain to fall," which is said from Shemini Atzeres until Pesach; and from then on, "He causes the dew to fall."

והנה בכל שנה ושנה צריך להיות תחלה ראש השנה ויום כפור וסוכות ואח"כ שמיני עצרת

Now, every single year there must first be Rosh HaShanah, Yom Kippur and Sukkos, and afterwards Shemini Atzeres.

והענין כי הנה כתיב אז תשמח בתולה במחול וגוי'. בתולה היא בחי' כנסת ישראל מקור כל נשמות ישראל

The explanation is as follows. It is written, "Then the maiden shall rejoice in the dance," etc. "The maiden" is the level of Knesses Yisrael, the source of all the souls of Israel.

(וע' בתד"א [בתנא דבי אליהו] ח"א [חלק א'] פכ"ו ובזהר פ' אמור דפ"ט ע"א וסע"ב [וסוף עמוד ב] בלא פגימו כו' ועי' [ועיין] ס"פ פנחס דרנ"ח ריש ע"ב ע"פ והקרבנות עולה ועשיתם עולה ועיין במאורי אור אות ב' סי' מ"ד)

(See Tanna deVei Eliyahu, Part 1, chapter 26; the Zohar, Parshas Emor, folio 89a and the end of side b, on "without blemish," etc.; see the end of Parshas Pinchas, folio 258, the beginning of side b, on "You shall offer a burnt offering" and "You shall make a burnt offering"; and see Me'orei Or, letter Beis, section 44.)

ובמחול יש לו ב' פירושים הא' הוא לשון מחית עון. והב' הוא כפשוטו לשון ריקוד במחולות (ועיין ברכות בשה"ש [בשיר השירים] ע"פ כמחולת המחנים)

"In the dance" (bamachol) has two meanings. The first is in the sense of forgiveness (mechilah) of sin. The second is its plain sense: dancing in circles (mecholos). (See the Midrash Rabbah on the Song of Songs, on the verse "like the dance of the two camps.")

ורצה לומר ששמחת כנסת ישראל בה עושה הוא כמו ע"ד משל שמרקדים במחול שמתרחק האחד מחבירו וחוזר ומתקרב והריחוק הוא סיבת הקירוב לפי שאינו ריחוק אמיתי שאין הריחוק פנימיות המכוון אלא שדרך ריקוד כך הוא

That is to say, the joy of Knesses Yisrael in her Maker is like, by way of analogy, those who dance in a circle: one moves away from the other and comes back and draws near, and the moving away is the cause of the drawing near, since it is not a true distance, for the distance is not the inner intent; rather, this is simply the way of dancing.

(ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] ע"פ בן חכם ישמח אב) וכך הוא ענין שמחת כנסת ישראל בבחינת ריחוק וקירוב ולא ריחוק ממש ח"ו [חס ושלום] אלא בבחי' רצוא ושוב לפי שא"א להיות תמיד בבחי' רצוא.

(See what is explained in the maamar beginning "On the eighth day, an assembly," on the verse "A wise son makes a father glad.") And so it is with the joy of Knesses Yisrael: it is in a mode of distance and nearness, yet not actual distance, G-d forbid, but in the mode of ratzo and shov [running and returning], since it is impossible to be always in the state of ratzo.

וכמאמר ואם רץ לבך שוב לאחד שגם בבחי' שוב היא דבוקה בה' אחד כו'. ויובן זה בהקדים מה שכתוב ואהבת את הוי' לאהיך בכל לבבך בשני יצריך.

And as it is said, "If your heart runs, return to the One," for even in the state of shov she is bound to the One G-d, etc. This will be understood by first introducing what is written, "You shall love Havayah your G-d with all your heart (levavcha)" — with both your inclinations.

ולהבין איך תהיה אהבת ה' ביצר הרע שנקרא רע (ועמ"ש מז בד"ה המגביהי לשבת) אך הענין כי יש שני לבבות באדם דהיינו חלל הימני וחלל השמאלי.

Now, to understand how there can be love of G-d with the evil inclination, which is called "evil" (see what is explained on this in the maamar beginning "Who is enthroned on high"): the explanation is that there are two hearts in a person, namely the right chamber and the left chamber.

הימני פונה תמיד לאהבת ה' ולדבקה בו והשמאלי הוא להיפך לאהוב דברים זרים גשמיים והיינו לפי שהנפש במקור חוצבה יש לה ב' בחי'

The right one always turns to the love of G-d and to cleaving to Him, and the left is the opposite: to love foreign, physical things. This is because the soul, in the source from which it was hewn, has two aspects,

כדכתיב אחור וקדם צרתני (ועיין מזה במדרש רבה ר"פ תזריע אם זכה כו' זח"ב [זהר חלק ב'] בשלח דנ"ה ע"א ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם)

as it is written, "Behind and before You have formed me." (See on this Midrash Rabbah at the beginning of Parshas Tazria, "If he is worthy," etc.; Zohar II, Beshalach, folio 55a; and the Mikdash Melech there.)

פ"י אחור למעשה בראשית שהאדם נברא סוף כל הנבראים וקדם כי ישראל עלו במחשבה ובראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית כו'

This means: "behind" — with regard to the work of creation, for man was created last of all the creatures; and "before" — for Israel arose in [G-d's] thought, and "Bereishis" [means] for the sake of Israel, who are called "reishis" (first), etc.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים ולא צדיקים בלבד אלא כמ"ש ועמך כולם צדיקים כו'

As our Sages, of blessed memory, said: "With whom did He take counsel? With the souls of the righteous" — and not the righteous alone, but as it is written, "And your people are all righteous," etc.

ונשתלשל וירד להיות בבחי' סוף כל הברואים במעשה וגם הוא למטה במדרגה מכל הברואים עד שהאדם מקבל חיותו מדומם צומח חי וסוף מעשה במחשבה תחלה

And it descended step by step and came down to be at the level of the last of all created beings in [the order of] action. Moreover, [man] is lower in rank than all the creatures, to the point that man receives his life-force from the inanimate, the vegetative and the animal; and "last in deed, first in thought."

והיינו לפי שמקור חוצבה של הנפש הוא בבחינת נעוץ תחלתו בסופן שנמשך מבחי"י סובב כל עלמין כו'

This is because the source from which the soul was hewn is at the level of "their beginning is wedged in their end," which is drawn from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), etc.

(ועמ"ש מזה בד"ה כי תצא בענין מאן דקטיל לחויא יהבין ליה ברתא דמלכא ומ"ש בד"ה אלה מסעי בענין ואלה מסעיהם למוצאיהם

(See what is explained on this in the maamar beginning "When you go out," on the matter of "Whoever kills the snake is given the king's daughter," and what is explained in the maamar beginning "These are the journeys," on the matter of "And these are their journeys according to their goings forth.")

והנה בחינה זו מתגלה בחלל הימני שכלב אשר הוא מלא רוח חיים משא"כ חלל השמאלי בו משכן הדם שהוא הנפש ורוח הוא למעלה מבחי"י נפש וכתוב רוח האדם העולה היא למעלה והיינו מ"ש בד"ה האזינו גבי והרוח תשוב כו'.

Now, this level is revealed in the right chamber of the heart, which is full of the spirit (ruach) of life, whereas the left chamber is the dwelling place of the blood, which is the nefesh [the vital soul]; and ruach is higher than the level of nefesh. And it is written, "The spirit of man that ascends upward" — this is what is explained in the maamar beginning "Give ear," regarding "and the spirit returns," etc.

ופי' העולה זהו כענין מ"ש והקרבתם עולה ועי' בפ"י הר"מ בזהר ר"פ צו במ"ש ולדעתי ז"ס [זה סוד] רוח האדם העולה למעלה ועי' ברבות ר"פ תזריע שם בענין ורוח אלקים מרחפת כו')

And the meaning of "that ascends" (ha'olah) is like what is written, "You shall offer a burnt offering (olah)." See the commentary of the Ramaz on the Zohar at the beginning of Parshas Tzav, where he writes, "In my view, this is the mystery of 'the spirit of man that ascends upward'"; and see the Midrash Rabbah at the beginning of Parshas Tazria, there, on the matter of "and the spirit of G-d hovered," etc.)

ומזה נמשך להיות כלב כל אדם בחי"י רצוא ושוב בחינת רצוא הוא בבחי"י פנימיות נקודת הלב שבחלל הימני להיות כלתה נפשו לה' ולהשתפך נפשו אל חיק אביה מעומקא דליבא

From this it follows that in the heart of every person there is ratzo and shov. The state of ratzo is at the level of the inner dimension of the point of the heart, in the right chamber: that his soul pines for G-d, and pours itself out into the bosom of its Father from the depths of the heart.

(וע' מענין והחיות רצוא ושוב באדר"ז [באדרא זוטא]) (דף רפ"ח תחלת ע"ב ודף רצ"ג ע"ב) ובספ"ד [ובספרא

דצניעותא] בזהר ס"פ תרומה (דקע"ו ע"ב ודף קע"ז סע"א [סוף עמוד א])

(See on the matter of "And the chayos [the living creatures of Ezekiel's vision] ran and returned" in the Idra Zuta (folio 288, the beginning of side b, and folio 293b), and in the Sifra deTzniusa in the Zohar, at the end of Parshas Terumah (folio 176b and folio 177, the end of side a),

ובפ' ויצא (דקע"ז ב') בס"ת [בסתרי תורה] וברע"מ [וברעיא מהימנא] פ' פנחס (דרנ"ה ע"ב) אשר מהמאמר

שבאדר"ז [שבאדרא זוטא] מובן שבח"י רצוא ושוב נמשך ממקום גבוה מאד נעלה

and in Parshas Vayetzai (folio 177b), in the Sisrei Torah, and in the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas (folio 255b). From the passage in the Idra Zuta it is understood that the level of ratzo and shov is drawn from a very high and exalted place.

ועמ"ש בזה במ"א בד"ה וקבל היהודים ועד"ז נתבאר כאן שמצד מקור חוצבה של הנפש מבחי"י סוכ"ע מזה נמשך להיות בלב כל אדם בחינת רצוא כו' בפנימית הלב

See what is explained on this elsewhere, in the maamar beginning "And the Jews undertook." In the same way it is explained here that because of the source from which the soul was hewn, from the level of sovev kol almin, it follows from this that in the heart of every person there is the level of ratzo, etc., in the inner dimension of the heart.

וכנודע דפנימית הלב זהו נגד מזבח הפנימי שהוא מזבח הזהב אשר בחי"י זהב הוא אהבה כרשפיאש שלהבת עזה העולה למעלה עד שבא לידי כלות הנפש

As is known, the inner dimension of the heart corresponds to the inner altar, which is the golden altar; and the quality of gold is love like "flashes of fire," a fierce flame that rises upward until it comes to the expiry of the soul.

וזהו כי בכה ארוץ גדוד ובאלקי אדלג שור כו' וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בענין צור לבבי וחלקי אלקים לעולם ועמ"ש בד"ה שרביט הזהב ובד"ה שמאלו תחת לראשי מענין כמעלת הזהב על הכסף ובד"ה נאווו לחייך בתורים

This is [the meaning of] "For with You I run upon a troop, and with my G-d I leap over a wall," etc.; and as explained above on the matter of "The rock of my heart and my portion is G-d forever." See what is explained in the maamar beginning "The golden scepter," and in the maamar beginning "His left hand is under my head," on the matter of "as the advantage of gold over silver," and in the maamar beginning "Your cheeks are comely with rows."

ונקרא תעלומות לב לפי שהיא נעלמה ומסתתרת בתוך הלב שאינה באה לכלל גילוי השגת טעם ודעת

It is called “the hidden things of the heart” because it is hidden and concealed within the heart and does not come to the point of revelation in comprehension through reason and knowledge (daas),

אלא למעלה מן הדעת מפני ששרשה מאד נעלה ממקום גבוה ונעלה למעלה מן הטעם ודעת והשגת הנבראים והוא בחי' קדם

but is above knowledge, because its root is very exalted, from a high and exalted place, above reason and knowledge and the comprehension of created beings. This is the level of “before” (kedem),

שנלקח מבחי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגוי' ובחי' ישת חשך סתרו ועי' נאמר יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן וכתוב ה' צלך שהוא בחי' צל ולא גילוי אור כו' כמ"ש במ"א

which is taken from the level of “For My thoughts are not your thoughts,” etc., and the level of “He made darkness His hiding place.” Of this it is said, “He who dwells in the hiding place of the Most High abides in the shadow of the Almighty,” and it is written, “Havayah is your shade” — which is the level of shade and not a revelation of light, etc., as is explained elsewhere.

[ועי' מ"ש בד"ה שחורה אני ונאווה אש שחורה ועי' ברע"מ [ברעיא מהימנא] פי' פנחס דרנ"ה ע"ב הנ"ל] ובחינה זו קיימת לעד שישנה ודאי מסותרת בלב כל אחד מישראל שיכול לעורר את האהבה בשעת התפלה וכיוצא בה.

[See what is explained in the maamar beginning “I am black but comely,” on “black fire”; and see the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, folio 255b, mentioned above.] This level endures forever: it is certainly present, hidden, in the heart of every single Jew, so that he can arouse the love at the time of prayer and the like.

אך אח"כ יכולה להיות חולפת ועוברת כו' מפני שמלובשת ומסותרת בבחינת חיצונית הלב בבחי' אחר.

But afterwards it can pass away and vanish, etc., because it is clothed and hidden in the outer dimension of the heart, the level of “behind.”

2 ומי"מ רשימו ניכר ונשאר קיים בהעלם בבחינת מקיף לבד להיות מחסה ומסתיר כדי שיוכל להיות סור מרע ועשה טוב כל היום אף אם פנימיות נקודת לבבו כל עמו בהתגלות רשפי אש כמו בשעת התפלה

Nevertheless, an impression (reshimu) of it is discernible and remains present in concealment, as an encompassing [light] (makif) alone, to be a shelter and a cover, so that one can "turn from evil and do good" all day long, even when the inner point of his heart is not with him in revelation, [as] flashes of fire, as at the time of prayer.

ולכן נקרא בחי' צל כמו שה צל הוא מגין להיות מחסה ומסתיר מחום השמש ומזרם וממטר.

Therefore it is called the level of "shade": just as shade protects, to be a shelter and a cover from the heat of the sun and from storm and rain,

כך הנה אהבה זו שמבחי' פנימיות נקודת הבל אף שהיא מסותרת ומתעלמת ואינה באה לכלל גילוי בכל היום אחר התפלה וכיוצא בה

so too this love, which comes from the inner point of the heart, although it is hidden and concealed and does not come to the point of revelation all day long, after prayer and the like,

מי"מ הוא בבחינת מקיף על בחינת חיצוניות הלב בחינת אהור שלא יפול אהור לגמרי באהבה רעה חי' [חס ושלום]

nevertheless it is as an encompassing [light] over the outer dimension of the heart, the level of "behind," so that one should not fall behind altogether into an evil love, G-d forbid.

והיינו מפני שבחי' אהבה זו היא ודאי מסותרת בבחינת פנימית נקודת הלב וקיימת לעד כל תמוט לעולם ועד לפי שהוא בטבע הבריאה מששת ימי בראשית כנ"ל.

This is because this love is certainly hidden in the inner point of the heart and endures forever, never to be moved, forever and ever, since it is in the nature of creation from the six days of creation, as said above.

אך הנה עיקר עבודת האדם להיות נקרא בשם עבודת עבד ועיקר העבודה בלב כדכתיב ולעבדו בכל לבבכם והיינו האהבה להוציא מבחי' ההעלם אל בחי' הגילוי בלב ולהמשיך בחינת חשך.

However, the essence of a person's service, for it to be called by the name "the service of a servant" — and the essence of service is in the heart, as it is written, "and to serve Him with all your heart" — is this: to bring the love out of the state of concealment into the state of revelation in the heart, and to draw the level of darkness,

דהיינו בחי' ישת חשך סתרו הנ"ל להיות בבחי' אור וגילוי כדכתיב כי אשב בחשך הוי' אור לי.

that is, the level of “He made darkness His hiding place” mentioned above, so that it be in a state of light and revelation, as it is written, “Though I sit in darkness, Havayah is a light to me.”

3 והנה ענין מאמר ויאמר אלהים יהי אור שהארץ היתה חשך כו'. ולזה צריך להיות עבודה תמה

Now, the matter of the utterance “And G-d said, ‘Let there be light’” is that the earth was darkness, etc. For this there must be wholehearted service;

ואין כל חדש תחת השמש רק להוציא מההעלם אל הגלוי ולזה נתנה קצבה לימי האדם ימי שנותיו בהם שבעים שנה כדי לעמול בעבודה זו וענין שבעים שנה ביאר הכתוב ימי שנותינו בהם דייקא שהם בחי' רשות הרבים

and “there is nothing new under the sun” except to bring out from concealment into revelation. For this a set measure was given to the days of man — “the days of his years, in them, are seventy years” — in order to toil in this service. And the verse explained the matter of the seventy years: “the days of our years, in them” — “in them” specifically, for they are the level of the public domain;

וכדי שיוכל להיות בחינת רשות היחיד ליחודו ית' צריך עבודה ויגיעה רבה כמה בחינות ומדריגות עד מלאת בחינת שבעים שנה כו' וכמ"ש במ"א

and in order that there be the level of the private domain (reshus hayachid) for His unity (yichudo), may He be blessed, much service and toil are needed, [through] many levels and stages, until the level of seventy years is completed, etc., as is explained elsewhere.

(ועי' מ"ש מזה בד"ה אם בחקתי תלכו והנה כדי להמשיך גילוי מבחי' ישת חשך סתרו לבא בבחי' אור וגילוי זהו ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ממה שמהפך חשוכא לנהורא וכמ"ש סד"ה וידעת היום

(See what is explained on this in the maamar beginning “If you walk in My statutes.” Now, in order to draw down a revelation from the level of “He made darkness His hiding place” to come into a state of light and revelation, this is through an arousal from below, by turning darkness into light, as is explained at the end of the maamar beginning “Know this day.”

והיינו מ"ש בזח"ב [בזהר חלק ב'] בשלח (דנ"ז ע"א) שע"י שמבקעין כל אינון כותלי חשוכא דהיינו חשך דנה"ב [דנפש הבהמית] והגוף ע"י ממשיכים הגילוי מבחינת ישת חשך סתרו וזהו ענין לראות פני.

And this is what is said in Zohar II, Beshalach) (folio 57a): that by breaking through all those walls of darkness — that is, the darkness of the animal soul and the body — one thereby draws down the revelation from the level of “He made darkness His hiding place.” And this is the meaning of “to see My face.”

ועד"ז נתבאר במ"א ע"פ מאמר הזח"ג [הזהר חלק ג] בפ' פנחס (דרמ"ט תחלת ע"ב) בענין ועאלת לגו טורא דחשוכא כו'

In the same way it is explained elsewhere, on the statement of Zohar III, Parshas Pinchas (folio 249, the beginning of side b), regarding “and she entered into the mountain of darkness,” etc.:

שעל ידי העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] מבירור ק"נ [קליפת נוגה] שנקרא טורא דחשוכא ממשיכים מבחי' ישת חשך סתרו שנקרא ג"כ טורא דחשוכא מה שלמעלה מעלה מטורי דנהורא כמ"ש מזה בביאור ע"פ מנורת זהב כולה.

that through the raising of mayin nukvin (feminine waters) from the refinement of kelipas nogah [the translucent husk], which is called “the mountain of darkness,” one draws down from the level of “He made darkness His hiding place,” which is also called “the mountain of darkness” — that which is far, far higher than the mountains of light; as is explained on this in the explanation of “A candelabrum all of gold.”

ומכ"ז [ומכל זה] יובן מ"ש בספ"ד [בספרא דצניעותא] (דקע"ו סע"ב [סוף עמוד ב]) והחיות רצוא ושוב דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב פ"י כי על ידי הרצוא ממשיכים מבחי' ישת חשך סתרו להיות בבחי' אור וגילוי כנ"ל

From all this will be understood what is said in the Sifra deTzniusa (folio 176, the end of side b): “And the chayos ran and returned,” as it is written, “And G-d saw the light, that it was good.” This means: through the ratzo one draws down from the level of “He made darkness His hiding place” so that it be in a state of light and revelation, as said above.

אך כי טוב היינו כי טוב לגנוז וזהו בחי' השוב שהוא לגנוז האור בכלים מכלים שונים דתומ"צ [דתורה ומצות] שע"י דייקא מתקיים האור משא"כ אור בלי כלי

But “that it was good” means “that it is good to hide it away”; and this is the level of shov, which is to hide away the light in vessels, from the various vessels of Torah and mitzvos, for specifically through this the light endures, whereas light without a vessel [does not].

וזהו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] שמור זו משנה וע' בזהר ח"ג [חלק ג'] פ' בלק (דף רי"ד ע"ס) ע"פ בקר
אערך לך ואצפה כד"א [כמה דאת אמר] ויצפהו כו' ע"ש והיינו בחינת האור כי טוב לגנוז:

This is what our Sages, of blessed memory, said: “Keep’ — this is Mishnah.” And see Zohar III, Parshas Balak (folio 204), on “In the morning I will set [my prayer] before You and will watch (va’atzapeh),” as it says, “and he overlaid it (vayetzapehu),” etc.; see there. And this is the level of the light, “that it is good to hide it away.”

4 ב והנה סדר העבודה צ"ל תחלה ראש השנה שזה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.

2. Now, the order of service must be, first, Rosh HaShanah, of which [it is said], “This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day.”

ובח"י ר"ה [ראש השנה] הוא בח"י שמאלו תחת לראשי בח"י שמאל דוחה כו' [כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] בד"ה
ושאבתם מים בששון ובד"ה האזינו השמים]

The level of Rosh HaShanah is the level of “His left hand is under my head,” the level of “the left hand pushes away,” etc. [As explained above in the maamar beginning “You shall draw water with joy,” and in the maamar beginning “Give ear, O heavens.”]

וכן סדר עבודת האדם תחלה היא בבח"י שמאל דוחה כו' בבחינת ריחוק דהיינו שידמה בנפשו כאלו
הוא רחוק מה'.

So too, the order of a person’s service is at first in the mode of “the left hand pushes away,” etc., in the mode of distance: that is, he should picture himself as though he were far from G-d.

5 וכמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] היה בעיניך כרשע [וע' בסש"ב [בספר של בינונים] פ"ג] ועל דרך זה נתקנו כל הוידוים והסליחות קודם ר"ה [ראש השנה] ובעשיית [ובעשרת ימי תשובה]

As our Sages, of blessed memory, said, “Be in your own eyes like a wicked person” [see Sefer Shel Beinonim, chapter 13]; and in this way all the confessions and selichos [penitential prayers] were instituted before Rosh HaShanah and in the Ten Days of Teshuvah:

לרואת בעצמו כל הפחיתות שבו להיות שפל בעיניו ולב נשבר ונדכה על עוצם ריחוקו מה' ובפרט בהיות ממארי דחושבנא לחשוב כל הדבורים והמחשבות כו' אזי יהי [יהיה] לבו נשבר בקרבו ויהי [ויהיה] נכנע לפני המקום

to see in himself all his shortcomings, so as to be lowly in his own eyes, with a heart broken and crushed over how very far he is from G-d. And especially when one is among “the masters of accounting,” who reckon all the words and thoughts, etc., then his heart will be broken within him and he will be humbled before the Omnipresent.

ובחי' שמאל דוחה זו להיות תחת לראשי בחינת ראש כמ"ש במ"א בד"ה שמאלו תחת לראשי בפי' כי תשא.

And this level of “the left hand pushes away” is to be “under my head,” the level of the head, as explained elsewhere in the maamar beginning “His left hand is under my head,” in Parshas Ki Sisa.

עד שביום כפור לפני הוי' תטהרו לפני הוי' בחי' פנים בפנים בכח התשובה מעומקא דליבא וכדכתיב ממעמקים קראתיך הוי'.

Until, on Yom Kippur, “before Havayah you shall be purified”: “before Havayah” is the level of “face to face,” through the power of teshuvah from the depths of the heart, as it is written, “Out of the depths I have called You, Havayah.”

6 וכתוב בקשו פני את פניך הוי' אבקש בחי' פנימית הלב דהיינו שיהיה מגמתו לה' ותורתו בכל לב ונפש ולהיות עסקיו בעוה"ז דרך קרירות כו'.

And it is written, “Seek My face; Your face, Havayah, I will seek”: the level of the inner dimension of the heart, that is, that his aim be toward G-d and His Torah with all his heart and soul, and that his involvement in the affairs of this world be in a manner of coolness, etc.

כי במקום שלבו של אדם תקועה בכל לב ונפש נקרא בחי' פנים וזהו ענין פנים שיהיה כל פנימיות לבו ונפשו רק לפנימית רצונו ית'.

For the place in which a person's heart is fixed with all his heart and soul is called the level of “face.” And this is the meaning of “face to face”: that the whole inner dimension of his heart and soul be directed only to the inner dimension of His will, may He be blessed.

מה שאין כן על ההיפוך נאמר כי פנו אלי עורף שפונים לה' ולמצותיו בבחי' קרירות והפנימיות שלהם בלב ונפש היא לבחי' אחוריים שהם ענינים גשמיים וכו' שהם רחוקים מאור פניו יל' [יתברך]

Of the opposite, however, it is said, "For they have turned the back of the neck to Me": they turn to G-d and to His mitzvos with coolness, while their inwardness, in heart and soul, is directed to the level of "the back," which are physical matters, etc., that are far from the light of His face, may He be blessed.

ולפי שלא שייך לומר נגד השי"ת [השם יתברך] לשון ריחוק מקום

And since, with regard to G-d, may He be blessed, it is not applicable to speak in terms of distance in space —

כי הלא מלא כל הארץ כבודו נאמר בלשון עורף שהוא עד"מ כאדם העומד אצל חבירו אלא שנהפך ערפו אליו

for is it not [written], "The whole earth is full of His glory"? — it is said in terms of "the back of the neck," which is, by way of analogy, like a person standing right next to his fellow, but with the back of his neck turned toward him;

שהרי זה הוא בתכלית הריחוק [וכמ"ש מזה לעיל בד"ה שובח ישראל] וביום כפור מכל חטאתיכם לפני הוי' תטהרו לפי שאז מתגלה בחינות י"ג מדה"ר [מדות הרחמים].

for this is the utmost distance. [As explained on this above in the maamar beginning "Return, O Israel."] And on Yom Kippur, "from all your sins, before Havayah you shall be purified," because then the levels of the Thirteen Attributes of Mercy are revealed.

7 ולכן כתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו [ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים]

Therefore it is written, "If your sins be like scarlet, they shall be white as snow; if they be red like crimson, they shall be as wool." [See what is explained on this in the maamar beginning "Give ear, O heavens."]

כי שלג וצמר הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] על שם הפסוק לבושי' [לבושין / לבושים] כתלג חיור ושער רישי' [רישיה] כמער נקא ולפיכך מתעלי' כל ישראל להיות פנים בפנים בבחי' פנימיות נקודת הלב.

For snow and wool are the Thirteen Attributes of Mercy, after the verse, "His garment was white as snow, and the hair of His head like clean wool." Therefore all Israel are raised up to be face to face, at the level of the inner dimension of the point of the heart.

ולכן יום כפור אין בו לא אכילה ולא שתיה שבכל השנה אדם ניזון מאכילה ושתיה גשמי [גשמיים / גשמיות / גשמית] שנעשה מהם דם שהוא הנפש חיצונית הלב.

Therefore Yom Kippur has neither eating nor drinking. For throughout the year a person is nourished by physical eating and drinking, from which blood is made, which is the nefesh — the outer dimension of the heart.

משא"כ ביוכ"פ [ביום כפור / ביום הכפורים] מתגלה בחי' פנימיות הלב שאין ניזון מאכילה ושתיה גשמיות [וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער יוהכ"פ [יום הכפורים] (פ"א ורפ"ג [וריש פרק ג'])]

On Yom Kippur, however, the level of the inner dimension of the heart is revealed, which is not nourished by physical eating and drinking. [See Pri Etz Chaim, Shaar Yom HaKippurim (chapter 1 and the beginning of chapter 3);

וע' בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר פ' פנחס (דרמ"א ע"ב) גבי עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה והא כתיב אכלתי יערי כו' ע"ש

and see the commentary of the Ramaz on the Zohar, Parshas Pinchas (folio 241b), regarding “In the World to Come there is no eating and drinking” — yet it is written, “I have eaten my honeycomb,” etc.; see there.

והיינו כי פנימית הלב נלקח מבחי' קדם צרתני קדם למע"ב [למעשה בראשית] שבחי' זו אינה מקבל מדצ"ח [מדומם צומח חי] כמו בחינת אחור למע"ב [למעשה בראשית] שמקבל מהבירורים כו' אלא כי על כל מוצא כו':

And this is because the inner dimension of the heart is taken from the level of “You have formed me before” (kedem tzartani), before the work of creation; this level does not receive from the inanimate, vegetative and animal, as does the level of “behind” in the work of creation, which receives from the refinements, etc.; rather, “by everything that comes forth,” etc.]

8 ג וע"י בחינת תשובה עילאה זו שמעומקא דליבא מתגלה בסוכות בחינת וימינו תחבקני שימין עליון הוא בחינת אהבה רבה שלמעלה מן הטעם ודעת מתגלה למטה בגילוי הלב שלא יהיה בבחי' נפרד ח"ו [חס ושלום] ממנו ית'

3. Through this level of higher teshuvah, which is from the depths of the heart, there is revealed on Sukkos the level of “and His right hand embraces me”: the supernal right, which is the level of “great love” that is above reason and knowledge, is revealed below in the revelation of the heart, so that one should not be in a state of separateness, G-d forbid, from Him, may He be blessed.

וזהו תחבוקני כמשל המחבק את חברו שלא ילך ממנו והיינו ע"י הסוכה בחינת צל שהוא בחינת ה' צלך וגו' (ועמ"ש בד"ה האזינו השמים בפ"י וסוכה תהיה לצל יומם כו')

This is "embraces me," like the analogy of one who embraces his fellow so that he will not go away from him. This comes through the sukkah, the level of "shade," which is the level of "Havayah is your shade," etc. (See what is explained in the maamar beginning "Give ear, O heavens," on the meaning of "And there shall be a sukkah for shade by day," etc.)

וע"י נענועי הלולב כי ד' מינים שכלולב הם רומזים בשם הוי"ה ומנענעים ומביאים ללב שכל הבאה הוא ללב כדי להיות מאיר ומתגלה בלבו של אדם.

And through the waving of the lulav: for the four kinds in the lulav allude to the Name Havayah, and one waves them and brings them to the heart, for every bringing-in is to the heart, so that [the Name] may shine and be revealed in a person's heart.

וזהו שמנענעין לשית סטריין מעלה ומטה ולארבע רוחות כי הוא ית' אחד בשמים ובארץ וד' רוחות ולפי שהוא מקומו של עולם כמ"ש הנה מקום אתי וגו' כמ"ש במ"א.

This is why one waves in six directions, up and down and to the four directions, for He, may He be blessed, is One in the heavens and on earth and in the four directions; and because He is the place of the world, as it is written, "Behold, there is a place with Me," etc., as explained elsewhere.

וצריך להמשיך ולהכניס בחינת אחד בלב שיהיה ה' אחד שורה ומתגלה בו ולמהוי אחד באחד כו'

And one must draw down and bring the level of "One" into the heart, so that the One G-d rests and is revealed in it, and "to be one with the One," etc.

(ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני עצרת בדרוש הראשון) והנה על זה נאמר משליך קרחו כפיתים

(See what is explained on this in the maamar beginning "On the eighth day, an assembly," in the first discourse.) Now, of this it is said, "He casts forth His ice like morsels."

כי הנה תחלה נאמר הנותן שלג כצמר כו' שהוא בחי' התגלות י"ג מדות הרחמים לכושיה כתלג חיור כו המתגלים ביוהכ"פ [ביום הכפורים].

For first it is said, "He gives snow like wool," etc., which is the level of the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy, "His garment white as snow," etc., which are revealed on Yom Kippur.

שעי"ז נמשך ומתגלה בסוכות בחינת וימינו תחבקני ומזה נמשך בחי' משליך קרחו כפתים כי הנה בחינת אהבה רבה זו וחסד עליון זה הנמשל למים נגלד ונעשה קרח.

Through this there is drawn and revealed on Sukkos the level of "and His right hand embraces me," and from this is drawn the level of "He casts forth His ice like morsels." For this level of great love and supernal Chesed, which is likened to water, congeals and becomes ice.

כלומר שנתגשם וירד בסתר המדרגות מריש כל דרגין אחר דלית מחשבה תפיסא ביה להתלבש להיות נתפס בהשגת בני אדם לכל חד לפום שיעורי' [שיעוריה] דילי' [דיליה].

That is to say, it became corporealized and descended through the concealment of the levels, from "the head of all levels," a place that "no thought can grasp," to clothe itself so as to be grasped in the comprehension of human beings, "each one according to his own measure."

וזהו משליך בבחי' השלכה מדרגא לדרגא כפתים בחי' פירוד והתחלקות לרכבות מדרגות להיות נמשך גם למטה בחי' אחד למען דעת כל עמי הארץ כו'

This is "He casts forth": in the manner of being cast from level to level; "like morsels": the level of separation and division into myriads of levels, so that the level of "One" may be drawn down below as well, "that all the peoples of the earth may know," etc.

(וזהו כענין מ"ש ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא. ומבואר במ"א בשם הרב הקדוש רבי אברהם בן הרב המגיד נ"ע [נשמתו עדן] כי קרח אותיות חרק וחרק הוא בחי' נצח ענף החכמה.

(This is like what is written, "And over the heads of the chayah [living creature] there was the likeness of a firmament, like the color of the awesome ice." And it is explained elsewhere in the name of the holy Rav, Rabbi Avraham, son of the Rav the Maggid, whose soul is in Eden, that kerach (ice) has the letters of chirik [the vowel point written below a letter], and chirik is the level of Netzach, the branch of Chochmah.

ומזה נמשך הפרסא המפסקת בין אצילות לבריאה שהיא בחי' רקיע שעל ראשי החיות כעין הקרח כו'.

From this is drawn the parsa (partition) that divides between Atzilus and Beriah, which is the level of the firmament over the heads of the chayos, "like the color of the ice," etc.

והטעם שנק' בשם קרח הוא כי ענין הפרסא הוא עד"מ כמו הרב שרוצה להסביר שכל גדול לתלמידו שאין התלמיד יכול לקבלו וצריך להמשילו בדרך משל וחידה וכמו משלי שלמה כו'.

The reason it is called by the name "ice" is that the matter of the parsa is, by way of analogy, like a teacher who wants to explain a great concept to his student, which the student cannot receive, so he must convey it by way of parable and riddle, like the parables (Mishlei) of Shlomo, etc.

ועד"ז כדי שיומשך מבחי' חכמה עילאה חכים ולא בחכמה ידיעא בבחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבעולם הבריאה ואין בנבראים יכולת לקבל הארת החכמה כמו שהיא באצילות

In the same way, in order that there be drawn from the level of supernal Chochmah — "He is wise, but not with a known wisdom" — to the level of Chochmah, Binah and Daas of the World of Beriah, since created beings have no capacity to receive the radiance of Chochmah as it is in Atzilus,

לכן נעשה בחי' פרסא שעל ידה נמשך החכמה בנבראים כמו עד"מ השכל שמשיג התלמיד דרך לבוש המשל וכענין וידבר שלשת אלפים משל כו' וכמ"ש מזה בד"ה פתח אליהו בפ' וירא ובד"ה והבדילה הפרוכת

therefore the level of a parsa is made, through which Chochmah is drawn into created beings, as, by way of analogy, the concept that the student grasps through the garment of the parable; and like the matter of "And he spoke three thousand parables," etc. And as explained on this in the maamar beginning "Eliyahu opened," in Parshas Vayeira, and in the maamar beginning "And the curtain shall divide."

וזהו שנקראת רקיע כעין הקרח כמו עד"מ הקרח שהוא עצמו מים אלא שנגלדו ונעשו קרח כך הוא ענין התלבשות השכל במשל שבו מלוכלש השכל עצמו ממש אלא שמלוכלש במשל גשמי

This is why it is called "a firmament like the color of ice." Just as, by way of analogy, ice is itself water, only it has congealed and become ice, so it is with the clothing of a concept in a parable: the very concept itself is clothed in it, only it is clothed in a physical parable,

והוא כמו גשמיות הקרח לגבי המים וזהו ענין רקיע כעין הקרח שעל ראשי החיות שבמרכבה שע"ז נמשך להם השגה מלמעלה והיינו על ידי שנמשך מתחלה להיות בבחינת קרח דוקא.

and this is like the physicality of ice relative to water. This is the matter of "a firmament like the color of ice" over the heads of the chayos of the Chariot: through it comprehension is drawn to them from above, that is, through its first being drawn specifically in the form of ice.

ועי"ז נמשך בהם ג"כ בחי' הביטול וזהו ענין קרח אותיות חרק שהוא בחינת ביטול ועמ"ש מזה סד"ה וכל העם רואים את הקולות.

Through this the level of self-nullification (bittul) is also drawn into them. This is the matter of kerach having the letters of chirik, which is the level of bittul. See what is explained on this at the end of the maamar beginning "And all the people saw the sounds."

והנה מבואר לקמן בסמוך דבחי' קרח זהו בחי' שוב שאחר הרצוא

Now, it is explained shortly below that the level of ice is the level of shov that follows the ratzo.

וענין דמיון בחי' זו לבחי' קרח היינו כי בחי' שוב הוא לעשות לו ית' דירה בתחתונים על ידי מעשה המצות ותלמוד תורה כנגד כולם אשר המצות נקראים רמ"ח אברים דמלכא דכמו שמלובש חיות הנפש באברין עד"מ כך מלובש אור א"ס ב"ה במעשה המצות

And the matter of this level's resemblance to ice is that the level of shov is to make for Him, may He be blessed, a dwelling place among the lower realms through the performance of the mitzvos and the study of Torah, which is equal to them all. For the mitzvos are called "the 248 limbs of the King": just as, by way of analogy, the life-force of the soul is clothed in the limbs, so the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed in the performance of the mitzvos.

היינו בתפילין נמשך ומלובש בחי' ד' מוחין שהם בחי' חכמה ובינה וחסד וגבורה של הקב"ה כו' ובצדקה וגמ"ח [וגמילות חסדים] נמשך ומלובש בחי' חסד דרועא ימינא כו' וכמ"ש מזה בד"ה משה ידבר.

That is: in tefillin there is drawn and clothed the level of the four mochin, which are the levels of Chochmah and Binah, Chesed and Gevurah of the Holy One, blessed be He, etc.; and in tzedakah and acts of kindness there is drawn and clothed the level of Chesed, "the right arm," etc. And as explained on this in the maamar beginning "Moshe would speak."

והנה התלבשות זו דמוחין עליונים במעשה המצות גשמיים נמשל לבחי' קרח שהוא עד"מ התלבשות השכל במשל גשמי כנ"ל וכך הוא ענין התלבשות אורות העליונים במעשה המצות בגשמיות

Now, this clothing of the supernal mochin in the physical performance of the mitzvos is likened to the level of ice, which is, by way of analogy, the clothing of a concept in a physical parable, as said above; and so it is with the clothing of the supernal lights in the performance of the mitzvos in physicality.

וכן בעבודת ה' מתלבשים הדחילו ורחימו שבתפלה במעשה המצות ודרך כלל האהבה היא שרש לרמ"ח מ"ע [מצות עשה] והיראה היא שרש שס"ה ל"ת [לא תעשה] וזהו ג"כ בחי' משליך קרחו כו'

Likewise, in the service of G-d, the awe and love of prayer clothe themselves in the performance of the mitzvos; and in general, love is the root of the 248 positive commandments and awe is the root of the 365 prohibitions. This too is the level of "He casts forth His ice," etc.

ועמ"ש ע"פ ואברהם זקן בא בימים בפרשה חיי שרה בענין ויבא משה בתוך הענן כו' כמ"כ [כמו כן] תורה ומצות כו' ע"ש. וענין כפתים י"ל [יש לומר] שפירור והתחלקות זו נמשך ע"י ה"ג [חמש גבורות] וזהו ענין החותם ועמ"ש בפ' ראה בד"ה וברכך כו' ע"ש).

See what is explained on the verse "And Avraham was old, advanced in days," in Parshas Chayei Sarah, on the matter of "And Moshe came into the midst of the cloud," etc.: so too Torah and mitzvos, etc.; see there. And the matter of "like morsels" may be explained: this crumbling and division is drawn through the five Gevuros, and this is the matter of the seal. See what is explained in Parshas Re'eh, in the maamar beginning "And He will bless you," etc.; see there.)

אך הנה כתיב לפני קרתו מי יעמוד כי המשכת גילוי זה למטה בבחי' קרתו הוא בחי' קרירות להיות נמשך ממנה בחי' שוב היפך בחי' רצוא שהוא בחינת רשפי אש שלהבת העולה מאליה

However, it is written, "Before His cold, who can stand?" For the drawing down of this revelation below, in the level of "His cold," is a level of coolness, so that from it is drawn the level of shov, the opposite of the level of ratzo, which is the level of flashes of fire, a flame that rises of itself.

ולא כל אדם זוכה לעמוד בבחי' שוב לאחד שגם בבחי' שוב יהיה דבוק בה' כו'

And not every person merits to stand in the level of "return to the One," so that even in the state of shov he remains cleaving to G-d, etc.

הגם שנמשך מלמעלה בחי' חיבוק וימינו תחבקני הרי הוא כמשל המחבק חבירו מאחוריו דהיינו שאהבה נמשך ג"כ לבחי' אחוריים ע"ד לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'

Although the level of embrace, "and His right hand embraces me," is drawn from above, it is like the analogy of one who embraces his fellow from behind: that is, the love is drawn also to the level of the "back parts," in the manner of "not like Avraham, from whom Yishmael came forth," etc.

וגם בסוכות היו מקריבין שבעים פרים על שבעים אומות להמשיך להם השפעה כמו שכתוב במדרש שה"ש [שיר השירים] בפסוק הנך יפה רעיתי.

And also, on Sukkos they would offer seventy bulls for the seventy nations, to draw down influence to them, as is written in the Midrash on Song of Songs on the verse "Behold, you are fair, my beloved."

והנה בבחי' שוב כשמתרחק מן הרצוא יכול להיות בחי' נפילה לגמרי לבחי' אחוריים (ולזה נאמר וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו דהיינו שבכל בקר מתעורר חסד עליון להתגבר על בחי' חמור כו')

Now, in the state of shov, when one moves away from the ratzo, there can be a complete falling into the level of the "back parts." (Of this it is said, "And Avraham rose early in the morning and saddled his donkey": that is, every morning supernal Chesed is aroused to overcome the level of the "donkey," etc.,

הוא ענין חמרא אפי' [אפילו] בתקופת תמוז קרירא ליה דהיינו מה שאין האדם מתפעל מגדולת ה' ועדי' נאמר אשר קרך בדרך כו' ובחי' אור האהבה דאברהם הוא ויחבוש את חמורו כו')

which is the matter of "the donkey — even in the season of Tammuz it feels cold": that is, when a person is not stirred by the greatness of G-d. In the same vein it is said, "who chilled you (karcha) on the way," etc. And the level of the light of Avraham's love is "and he saddled his donkey," etc.

וע' בזח"א [בזהר חלק א'] וישלח (דקס"ו ב') וע' בזח"ב [בזהר חלק ב'] תרומה (קס"ו ב') איך מבחי' קרח נתברר הפסולת והם בחי' מים הרעים

And see Zohar I, Vayishlach (folio 166b); and see Zohar II, Terumah (folio 166b), how the waste is sifted out from the level of ice, and these are the level of "bad waters,"

וזהו ענין תענוגים גשמיים ולזאת צריך לחזור ולעורר את האהבה כרשפי אש בחי' רצוא להגדיל מדורת אש האהבה

which is the matter of physical pleasures. Therefore one must again arouse the love like flashes of fire, the level of ratzo, to enlarge the blaze of the fire of love.

וזהו ישלח דברו וימסם ע"ד מ"ש בזח"א [בזהר חלק א] בראשית (כ"ט ב') תוקפא דצפון אגליד מיא ותוקפא דדרום שרא מיא

This is "He sends forth His word and melts them," in the manner of what is said in Zohar I, Bereishis (folio 29b): "The strength of the north congeals the waters, and the strength of the south releases the waters";

דהיינו ע"י תגבורת חום השמש נמס הקרח ונעשה מים וכך על ידי תגבורת רשפי אש האהבה בחי' רצוא נעשה המשכת חסד עליון ונתהפך מבחי' קרח לבחי' מים.

that is, through the intensified heat of the sun the ice melts and becomes water; and so, through the intensified flashes of the fire of love, the level of ratzo, supernal Chesed is drawn down, and it is transformed from the level of ice to the level of water.

וזהו ענין גבורות גשמים שיורדים בגבורה ע"י בחינת גבורה בחינת רשפי אש (ולפמ"ש [ולפי מה שכתוב] לעיל דבחינת קרח זהו בחי' הפרסא המפסקת א"כ מה שנתהפך מבחי' קרח לבחי' מים היינו להיות הגילוי למטה בבי"ע כמו למעלה

This is the matter of "the might of the rains," which descend with might, through the level of Gevurah, the level of flashes of fire. (And according to what was explained above, that the level of ice is the level of the parsa that divides, the transformation from the level of ice to the level of water means that the revelation below, in Beriah, Yetzirah and Asiyah, be as it is above.

וענין בחינה זו בשמע"צ [בשמיני עצרת] הוא כמ"ש לעיל בפ"י מאת הוי" היתה זאת שבחינת ח"ע [חכמה] שמאירה בבחי' ריחוק נעשה עתה בבחי' קירוב כו' ע"ש)

And the matter of this level on Shemini Atzeres is as explained above on the meaning of "This was from Havayah": that the level of supernal Chochmah, which shines in a mode of distance, now comes to be in a mode of nearness, etc.; see there.)

ובחי' מים הללו נמשכים ונוזלים למטה ע"י כי ישב רוחו הוא בחי' רוח הקדש רוח הנמשך מקדש העליון הוא בחי' חכמה עילאה (עי' [עיינן] זהר חקת קפ"ג ע"ב)

And these waters are drawn and flow down through "He causes His wind to blow": this is the level of the holy spirit, a spirit drawn from the supernal "holy," which is the level of supernal Chochmah (see Zohar, Chukas, folio 183b).

ואזי יזלו מים שהיא בחי' תורה להיות מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל שהם הם כל המשניות והלכות שבתורה שבעל פה שנמשכו מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] בחינת תורה שבכתב דאורייתא מחכמה נפקת כו'

And then "the waters flow," which is the level of Torah, so that there be "He tells His words to Yaakov, His statutes and His ordinances to Israel," which are all the Mishnayos and halachos in the Oral Torah that were drawn from the level of supernal Chochmah, the level of the Written Torah; [for] "the Torah comes forth from Chochmah," etc.

וזהו ענין שמיני עצרת (והיינו כי ביום הכפורים הוא בחינת הנותן שלג כצמר להיות אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו')

And this is the matter of Shemini Atzeres. (That is: on Yom Kippur it is the level of "He gives snow like wool," so that "if your sins be like scarlet, they shall be white as snow," etc.

ואח"כ כפור כאפר יפזר משליך קרחו זהו המשכת חסד עליון שבסוכות שנגלד ונעשה כפור וקרח וכמ"ש במן דק ככפור והמן הוא מבחי' טלא דבדולחא אשר זהו ג"כ שרש בחי' סוכות כמ"ל [כמה שכתוב לעיל] סד"ה האזינו השמים.

And afterwards, "He scatters frost like ashes; He casts forth His ice": this is the drawing down of supernal Chesed on Sukkos, which congeals and becomes frost and ice, as it is written of the manna, "fine as frost"; and the manna is from the level of "the crystal dew," which is also the root of the level of Sukkos, as explained above at the end of the maamar beginning "Give ear, O heavens."

ואח"כ ישלח דברו וימסם ישב רוחו יזלו מים זהו בחי' שמע"צ [שמיני עצרת] שזהו ענין משיב הרוח ומוריד הגשם כנ"ל):

And afterwards, "He sends forth His word and melts them; He causes His wind to blow, the waters flow": this is the level of Shemini Atzeres, which is the matter of "He causes the wind to blow and the rain to fall," as said above.)

9 ד וזהו ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך כי אין מלך בלא עם ולא שייך לפניו ית' להיות נקרא שמו מלך

4. And this is [the meaning of] "On the eighth day he sent the people away, and they blessed the king." For there is no king without a people, and it does not apply before Him, may He be blessed, that His Name be called "King,"

כי על מי הוא מלך שהרי הוא מהווה את הכל והיה הוה ויהיה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת
אין עוד אלא ע"י עבודתנו אנו ממשיכים מלכותו עלינו

for over whom is He king? After all, He brings everything into being, and "He was, He is and He will be" equally, "in the heavens above and on the earth below — there is none else." Rather, through our service we draw His kingship upon ourselves,

וכמאמר אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כמ"ש במ"א ועמ"ש מזה בד"ה אתם נצבים גבי
למען הקים אותך היום לו לעם כו' ע"ש

as in the saying, "Recite before Me [verses of] Kingship, so that you make Me King over you," as explained elsewhere. And see what is explained on this in the maamar beginning "You are standing," regarding "in order to establish you today as a people to Him," etc.; see there.

והנה המשכת בחי' מלכותו אינו בבחי' רצוא שהוא להשתפך נפשו כו' אלא הוא בחי' שוב וכמ"ש שום
תשים עליך מלך כו' וכמ"ש במ"א

Now, the drawing down of the level of His kingship is not in the mode of ratzo, which is for one's soul to pour itself out, etc.; rather, it is the level of shov, as it is written, "You shall surely set a king over you," etc., and as explained elsewhere.

וזוהו שלח את העם להיות בבחי' שוב כדי להיות בחי' עם:(ולתוספת ביאור ענין שלח זהו כמ"ש המשלח
מענינים בנחלים כו' ישקו כל חיתו שדי שזוהו בחי' ההמשכה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה]

This is "he sent the people away": to be in the state of shov, so as to be the level of "a people." (For further explanation of the matter of "sent": it is as it is written, "He sends forth springs into the streams," etc., "they give drink to every beast of the field" — which is the level of the drawing down from the level of supernal Chochmah,

שהיא בחי' מעיין הנובע ממקור מים חיים הוא בחי' סתימא דכל סתימין שמזה נמשך להיות ישקו כל
חיתו שדי ישברו פראים צמאם שהוא בחי' ומדרג' השוב שאחר הצמאון והרצוא

which is the level of a spring flowing from the source of living waters; it is the level of "the most hidden of all hidden," from which is drawn "they give drink to every beast of the field, the wild asses quench their thirst" — which is the level and rank of shov that follows the thirst and the ratzo.

ועי' מ"ש על פסוק זה בזהר פי' חקת) (דקפ"א ע"א) ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ ושאתם מים כו' ממעיני הישועה.

And see what is said on this verse in the Zohar, Parshas Chukas) (folio 181a). And see what is explained above on the verse "You shall draw water," etc., "from the wellsprings of salvation."

ופי' בנחלים י"ל [יש לומר] עוד ג"כ ע"ד מ"ש סד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך גבי לשארית נחלתו נחלה עבר על נפשנו שהוא בחינת ההמשכה לנש"י [לנשמות ישראל] כו' ע"ש

And the meaning of "into the streams" (banechalim) may also be explained along the lines of what is explained at the end of the maamar beginning "To understand the meaning of the verse 'Who is a G-d like You,'" regarding "for the remnant of His inheritance (nachalaso)" — "a stream (nachlah) has passed over our soul" — which is the level of the drawing down to the souls of Israel, etc.; see there.

וכמ"ש מה טובו אוהליך יעקב כו' כנחלים נטיו כו' ועיין בזהר ויקרא (דף י"ו סע"א [סוף עמוד א]) גבי כארזים עלי מים. וזהו ג"כ מ"ש ושולח מים ע"פ חוצות.

And as it is written, "How goodly are your tents, O Yaakov," etc., "like streams stretched out," etc. And see the Zohar, Vayikra (folio 16, the end of side a), regarding "like cedars beside the waters." And this too is what is said, "and sends waters upon the open places."

עוד יובן ענין שלח ע"ד מ"ש במ"א בד"ה ויהי בשלח פרעה את העם שע"י גלותם במצרים גרמו שנתעלו בחי' ניצוצי אלקות שנפלו שמה בשבירת הכלים

Further, the matter of "sent" will be understood along the lines of what is explained elsewhere, in the maamar beginning "And it was when Pharaoh sent the people": that through their exile in Egypt they brought about the elevation of the sparks of G-dliness that had fallen there in the shattering of the vessels;

והוא הוא בחי' כח הצומח להצמיח ישועות ישראל כמ"ש ופרעה הקריב וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהקריב את ישראל לאביהם שבשמים וע"ז נאמר בשלח פרעה את העם שהיה משלח פארות וענפים ועושה פרי למעלה את העם כו' ע"ש באריכות.

and this is the very level of the power of growth, to make the salvations of Israel sprout, as it is written, "And Pharaoh drew near," and our Sages said that he drew Israel near to their Father in heaven. Of this it is said, "when Pharaoh sent the people": that he was sending forth boughs and branches and making fruit above — "the people," etc. See there at length.

10 ומבואר במ"א שבצמיחה זו שהוא מעשה המצות שהוא בחי' מצמיח ישועות יש ב' בחי' העלאה והמשכה

And it is explained elsewhere that in this growth, which is the performance of the mitzvos, the level of "He makes salvations sprout," there are two aspects: elevation and drawing down.

דהיינו מה שנתעלו ניצוצי אלקות משבירת הכלים ע"י בירור ק"נ [קליפת נוגה] דהיינו צמר דציצית וקלף דתפילין ונקרא העלאת מ"נ [מיין נוקבין].

That is: the elevation of the sparks of G-dliness from the shattering of the vessels through the refinement of kelipas nogah — namely, the wool of tzitzis and the parchment of tefillin — and this is called the raising of mayin nukvin (feminine waters).

הב' מה שעייז נמשך גילוי אור א"ס מלמעלה למטה מבחי' תר"ך עמודי אור וזהו ענין לבוש מלכות וכתר מלכות שבפסוק יביאו לבוש מלכות כמ"ש במ"א.

The second is that through this a revelation of the Infinite Light is drawn from above to below, from the level of the 620 pillars of light; and this is the matter of "the royal garment" and "the royal crown" in the verse "Let them bring the royal garment," as explained elsewhere.

11 והנה על בחי' בירור הניצוצים משבה"כ [משבירת הכלים] נאמר בשלח פרעה את העם כנ"ל. אך על ההמשכה מלמעלה למטה מבחי' כתר מלכות נאמר ביום השמיני שלח את העם כו'.

Now, of the level of the refinement of the sparks from the shattering of the vessels it is said, "when Pharaoh sent the people," as said above. But of the drawing down from above to below, from the level of "the royal crown," it is said, "On the eighth day he sent the people away," etc.

וזהו ביום השמיני דייקא שלח את העם. שהכח להיות המשכה זו מלמעלה מעלה גם למטה מטה נמשך ממקום עליון כנודע מענין המגביהי לשבת המשפילי לראות כו'.

This is why it is specifically "on the eighth day" that "he sent the people away": for the power for this drawing down, from the highest heights also to the lowest depths, is drawn from a supernal place, as is known from the matter of "Who is enthroned on high, who looks down low," etc.

דהיינו מבחי' ביום השמיני שהוא בחי' שלמעלה משבע מדות עליונות

That is, from the level of "on the eighth day," which is the level that is above the seven supernal attributes.

ועי"ד מ"ש בזהר פ' ויחי (דרמ"ו ע"ב) ע"פ נפתלי אילה שלוחה כו' והוא קול אשתלח מאתר עמיקא דלעילא כו' שהוא בחינת בינה אשר בבינה הוא התגלות עתיק וזהו ג"כ ענין ביום השמיני שלח כו'.

And [this is] along the lines of what is said in the Zohar, Parshas Vayechi (folio 246b), on the verse "Naftali is a hind let loose," etc.: "And that voice is sent forth from the deep place above," etc., which is the level of Binah, for in Binah there is the revelation of Atik [the inner level of Keser]; and this too is the matter of "On the eighth day he sent," etc.

ובמ"א נתבאר דבחי' ביום השמיני זהו בחי' מלך השמיני הדר שהוא המתקן מבחי' תהו להיות בחי' תיקון כו'

Elsewhere it is explained that the level of "on the eighth day" is the level of the eighth king, Hadar, who is the one who rectifies, [bringing] from the level of Tohu [chaos] to become the level of Tikkun [rectification], etc.

ועמ"ש על פ' למנצח על השמינית גבי מילה שניתנה בשמיני דייקא אשר כ"ז [כל זה] הוא מקום עליון מאד שמשם נמשך בחי' שילוח זה דשלח את העם

And see what is explained on the verse "For the conductor, on the Sheminis [the eighth]," regarding circumcision, which was given specifically on the eighth [day]. All this is a very high place, from which this level of sending, "he sent the people away," is drawn;

דהיינו אחר בחי' למען הקים אותך היום לו לעם שבר"ה [שבראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] בבחי' רצוא יהי' [יהיה] נמשך בחי' זו ג"כ בבחי' שוב לאחד והיינו ביום השמיני דוקא.

that is, after the level of "in order to establish you today as a people to Him," which on Rosh HaShanah and Yom Kippur was in the mode of ratzo, this level will be drawn down also in the mode of "return to the One"; and this is specifically "on the eighth day."

12 והנה עם היות שרצוא הוא בחי' גבוה מאד עכ"ז [עם כל זה] תכלית הבריאה להיות לו ידרה בתחתונים שיהיה הגילוי למטה וזהו בחי' שוב.

Now, although ratzo is a very high level, nevertheless the purpose of creation is that He have a dwelling place among the lower realms, that the revelation be below; and this is the level of shov.

ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד בפ"י הפסוק כי עמך הסליחה למען תורא

See what is explained in the maamar beginning "Return, O Israel, unto," on the meaning of the verse "For with You is forgiveness, that You may be feared."

ומ"ש במ"א ע"פ מאמר הזח"ג [הזהר חלק ג] אמור (ד"ק ע"ב) בענין בת אבי היא אך לא בת אמי כי יוהכ"פ [יום הכפורים] זהו מבח"י תבא אם ותקנח כו' ובשמע"צ [ובשמיני עצרת] נקרא כנס"י [כנסת ישראל] בת אבי כו'

And [see] what is explained elsewhere on the statement of Zohar III, Emor (folio 100b), on the matter of "she is the daughter of my father, but not the daughter of my mother." For Yom Kippur is from the level of "Let the mother come and wipe away," etc., while on Shemini Atzeres Knesses Yisrael is called "the daughter of my father," etc.

ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] מענין ביום השמיני גבי מאת הוי' היתה זאת היא נפלאות בעינינו ועמ"ש במ"א בענין שמיני למילואים

And see what is explained above on the matter of "on the eighth day," regarding "This was from Havayah; it is wondrous in our eyes"; and see what is explained elsewhere on the matter of "the eighth [day] of the inauguration."

והנה (בד"ה ב' סי' ז') כתיב וביום עשרים ושלשה לחדש השביעי שלח את העם י"ל [יש לומר] רמז ליו"ט [ליום טוב] ב' של גליות ועמ"ש לקמן מענין יו"ט [יום טוב] ב' של גליות ואזי ויברכו את המלך להמשיך בחי' מלכותו ית'.

Now, it is written (II Chronicles, chapter 7), "And on the twenty-third day of the seventh month he sent the people away." This may be explained as an allusion to the second festival day of the Diaspora; and see what is explained below on the matter of the second festival day of the Diaspora. And then, "they blessed the king": to draw down the level of His kingship, may He be blessed.

והיינו ע"י עסק התורה באתדבקות רוחא ברוחא בחי' ישקני מנשיקות פיהו וגו' ואזי ואשים דברי בפ"ך כו' מתניתא מלכתא כו' כמ"ש במ"א.

That is, through the study of Torah, with the cleaving of spirit to spirit, the level of "Let him kiss me with the kisses of his mouth," etc.; and then, "I have put My words in your mouth," etc.; "the Mishnah is the queen," etc., as explained elsewhere.

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל תקרא בניך אלא בוניך שעוסקים בבנינו של עולם (עמ"ש מזה בד"ה וכל בניך למודי) פירוש בנינו של עולם הוא בחי' מלכותו ית'

And our Sages, of blessed memory, said: "Do not read banayich (your children) but bonayich (your builders)," for they are occupied with the building of the world (see what is explained on this in the maamar beginning "And all your children shall be taught"). The meaning of "the building of the world" is the level of His kingship, may He be blessed,

כי מלכותך מלכות כל עולמים כתיב ותורה שבעל פה קרינן לה שנבנית מתורה שבכתב שמאות אחת מתורה שבכתב נמשך פרק אחד בתורה שבעל פה

for it is written, “Your kingship is the kingship of all worlds,” and “we call it the Oral Torah,” for it is built from the Written Torah: from a single letter of the Written Torah an entire chapter of the Oral Torah is drawn;

וכמו למשל מאות ו' וכי ישאל וי"ו מוסיף על ענין ראשון נעשה פרק השואל שע"י תורה שבעל פה הוא התגלות מלכותו ית' בבחי' גילוי.

as, for example, from the letter vav of “And if [a person] borrows” — [since] a vav adds to the preceding subject — the chapter HaSho’el [“The Borrower,” in the Talmud] was made. For through the Oral Torah there is the revelation of His kingship, may He be blessed, in a state of revelation.

וזהו ויברכו את המלך בחינת ברכה והמשכה בגילוי רב ואותה אנו מבקשים גלה כבוד מלכותך

And this is “and they blessed the king”: the level of blessing and drawing down in great revelation. And this is what we request: “Reveal the glory of Your kingship”

(ועמ"ש במ"א בענין חיי שרה מאה שנה שהם מאה ברכות כו' ומ"ש בד"ה האזינו השמים בענין והאופנים כו' ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו.

(see what is explained elsewhere on the matter of “The life of Sarah was a hundred years,” which are the hundred blessings, etc.; and what is explained in the maamar beginning “Give ear, O heavens,” on the matter of “And the ofanim [a class of angels],” etc., who say, “Blessed be the glory of Havayah from His place”;

וסד"ה ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה ובד"ה אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים בענין יהא שמיה רבא מכרך ובד"ה ועתה יגדל נא כח אד')

and at the end of the maamar beginning “See, I set before you this day a blessing”; and in the maamar beginning “I am Havayah your G-d who brought you out of the land of Egypt,” on the matter of “May His great Name be blessed”; and in the maamar beginning “And now, let the power of Adonai be great”)

והופע בהדר גאון עוזך. והופע לשון זריחה והארה בהתגלות כמ"ש הופיע מהר פארן וזרח משעיר וגו'.

“and appear in the splendor of the majesty of Your might.” “Appear” is an expression of shining forth and radiance in revelation, as it is written, “He appeared from Mount Paran, and shone forth from Seir,” etc.

וזהו וילכו לאהליהם שהמשיכו בחיי מלכותו ית' לעשות לו אהל ומשכן ודירה בתחתונים בחיי כלים וכו'

And this is “and they went to their tents”: they drew down the level of His kingship, may He be blessed, to make for Him a tent and a tabernacle and a dwelling place among the lower realms, the level of vessels, etc.

(ועמ"ש מענין אהל בד"ה במדבר סיני באהל מועד וע"פ מה טובו אוהליך יעקב כו') וע"י זה נעשים שמחים וטובי לב.

(See what is explained on the matter of “tent” in the maamar beginning “In the wilderness of Sinai, in the Tent of Meeting,” and on the verse “How goodly are your tents, O Yaakov,” etc.) And through this they become “joyful and glad of heart.”

פ"י שמחים בבחי' אהבה שלמעלה מן הטעם ודעת וכמ"ש אז תשמח בבחי' אז שהוא בבחי' קדם

This means: “joyful” in the level of love that is above reason and knowledge, as it is written, “Then (az) shall [the maiden] rejoice” — in the level of az, which is the level of “before” (kedem).

(עמ"ש בד"ה ראה אנכי הנ"ל גבי פ"י לאיתן האזרחי וע' במדרש רבה בשלח) (ר"פ כ"ג) ע"פ נכון כסאך מאז

(See what is explained in the maamar beginning “See, I [set],” mentioned above, regarding the meaning of “of Eisan the Ezrachite”; and see Midrash Rabbah, Beshalach) (the beginning of chapter 23), on the verse “Your throne is established from then (me'az)”;

ובזו"ב [ובזהר חלק ב'] (בשלח נ"ד ב') ע"פ אז ישיר וטובי לב שתהיה בגילוי אהבה זו שמבחי' פנימיות נקודת הלב בבחי' אור ולא בבחינת חשך וכמ"ש וירא אלה ים את האור כי טוב

and Zohar II (Beshalach, folio 54b), on the verse “Then (az) [Moshe] sang.” And “glad of heart”: that this love, which is from the level of the inner point of the heart, be in revelation, in the level of light and not in the level of darkness, as it is written, “And G-d saw the light, that it was good.”

(ועיין במדרש רות רבה ע"פ וייטב לבו ועמ"ש בד"ה ענין חנוכה בענין בהיטיבו את הנרות).

(And see the Midrash Ruth Rabbah on the verse “and his heart was merry”; and see what is explained in the maamar beginning “The matter of Chanukah,” on the matter of “when he trims the lamps.”)

על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו היינו בחי' מלכותו ית' ולישראל עמו שהם בניך בוניך כו' כנ"ל

"For all the goodness that Havayah had done for David His servant" — that is, the level of His kingship, may He be blessed — "and for Israel His people," who are "your children," "your builders," etc., as said above.

והמשכיל על סדר עבודה זו יראה שיש בה ריחוק וקירוב וריחוק שצריך לעורר תמיד בחי' רצוא ולא די להיות בבחי' שוב לבד וגם בבחי' רצוא אי אפשר להתקיים כנ"ל.

And one who reflects on this order of service will see that there is in it distance and nearness, and distance: for one must always arouse the level of ratzo, and it is not enough to be in the level of shov alone; and yet in the level of ratzo, too, it is impossible to remain, as said above.

13 וענין זה נמצא בסדר התפלה בכל הברכות ברוך הוא לשון נסתר כאלו מדבר עם מי שאינו לפניו אלא

רחוק

This matter is found in the order of prayer, in all the blessings: "Blessed" is in the third person, as though one were speaking with someone who is not before him but far away;

ואתה הוא בחינת גילוי לנוכח. הוי' אלהינו הוא ג"כ לשון נסתר מלך העולם הוא גילוי מלכותו ית'.

and "are You" is the level of revelation, in the second person. "Havayah our G-d" is also in the third person; "King of the world" is the revelation of His kingship, may He be blessed.

וכן על דרך זה בכל סדר התפלה יש במקרא אחד נסתר ונכח שהוא בחינות ריחוק וקירוב

Likewise, in this manner, throughout the order of prayer there is, within a single verse, both third person and second person, which are the levels of distance and nearness.

(ועיין במדרש שמות רבה פרשה א' ע"פ ותתצב אחותו מרחוק ע"ש מרחוק ה' נראה לי. ועמ"ש סד"ה אתם נצבים בענין ושקל בפלס שהוא ג"כ בחי' ריחוק כו' ומ"ש סד"ה וידעת היום בענין שלום שלום לרחוק ולקרוב)

(See Midrash Shemos Rabbah, section 1, on the verse "And his sister stood from afar"; see there: "From afar Havayah appeared to me." And see what is explained at the end of the maamar beginning "You are standing," on the matter of "and weighed with a balance," which is also the level of distance, etc.; and what is explained at the end of the maamar beginning "Know this day," on the matter of "Peace, peace, to the far and to the near.")

וזהו שכתוב בזוה"ק [בזוהר הקדוש] וכהאריז"ל [וכתבי האריז"ל] ששכנס"י עם הקב"ה הם בכח"י פנים בפנים לעתים ולעתים בכח"י אחר באחר ולעתים יורדת כנסת ישראל לבריאה יצירה עשיה כו':

And this is what is written in the holy Zohar and [in the teachings of] the Arizal, of blessed memory: that Knesses Yisrael and the Holy One, blessed be He, are at times in a state of face to face, at times in a state of back to back, and at times Knesses Yisrael descends to Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

14 קיצור ע"פ ביום השמיני שלח

Summary of [the maamar on] "On the eighth day he sent"

15 (א) במחול לשון מחילת עון ולי' [ולשון] ריקוד. בהריקוד יש ריחוק וקירוב והיינו בח"י רצוא ושוב.

(1) "In the dance": an expression of forgiveness of sin, and an expression of dancing. In dancing there is distance and nearness, and this is the level of ratzo and shov.

אחר וקדם צרתני. קדם בחינת במי נמלך. סוכ"ע. ומזה נמשך הרצוא בחלל הימיני תעלומת לב שנמשכה מבחינת ישת חשך סתרו.

"Behind and before You have formed me." "Before": the level of "With whom did He take counsel"; sovev kol almin. From this the ratzo in the right chamber is drawn, "the hidden thing of the heart," which is drawn from the level of "He made darkness His hiding place."

(שחורה אני אש שחורה). בצל שדי יתלונן בחינת מקיף. והעבודה להיות יהי אור (והיינו ע"י התהפכות חשך דנה"ב [דנפש הבהמית]).

("I am black": black fire.) "In the shadow of the Almighty he abides": the level of makif. And the service is to be "Let there be light" (that is, through the transformation of the darkness of the animal soul).

ובמ"א מבואר הרצוא מ"ה [שם מ"ה] והשוב כ"ן [שם כ"ן] ומ"ש ששרשו מבחינת קדם היינו א"ק [אדם קדמון] אדם מ"ה [שם מ"ה] דאיהו אורח אצילות:

Elsewhere it is explained that the ratzo is [the Name] Mah and the shov is [the Name] Ban; and what is said, that its root is from the level of "before," means Adam Kadmon [Primordial Man], Adam of Mah, "which is the path of Atzilus."

16 (ב) והנה סדר העבודה צ"ל תחלה ר"ה [ראש השנה] שמאל דוחה בבחינת ריחוק ועי"ז שמאלו תחת לראשי עד שביהכ"פ [שביום הכפורים] לפני הוי' תטהרו בחינת פנים בפנים (וזהו הריחוק והקירוב שבמחול ואז הוא ג"כ מחול לשון מחילת עון).

(2) Now, the order of service must be, first, Rosh HaShanah, "the left hand pushes away," in the mode of distance; and through this, "His left hand is under my head," until on Yom Kippur, "before Havayah you shall be purified," the level of face to face. (And this is the distance and nearness in the dance; and then it is also machol in the sense of forgiveness of sin.)

ועי"ז אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו'. לבושיה כתלג חור. ואין בו אכילה ושתייה:

And through this, "If your sins be like scarlet, they shall be white as snow," etc. "His garment white as snow." And it has no eating or drinking.

17 (ג) ומזה נמשך בסוכות וימניו תחבקני. אהבה רבה. ה' צלך וד' מינים שבלולב להמשיך שם הוי' בהלב.

(3) From this there is drawn on Sukkos "and His right hand embraces me": great love. "Havayah is your shade"; and the four kinds in the lulav, to draw the Name Havayah into the heart.

וזהו הנותן שלג כצמר בחי' יוהכ"פ [יום הכפורים] ואח"כ משליך קרחו היינו בחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל שנגלד ונעשה קרח.

And this is "He gives snow like wool," the level of Yom Kippur; and afterwards "He casts forth His ice," that is, the level of great love mentioned above, which congealed and became ice.

(והוא כענין רקיע כעין הקרח). פרסא פרוכת שלשת אלפים משל. וכן בחי' שוב ההתלבשות במעשה המצות וזהו כי חסד חפצתי ולא זבח.

(And it is like the matter of "a firmament like the color of ice.") Parsa; curtain; three thousand parables. And likewise the level of shov, the clothing in the performance of the mitzvos; and this is "For I desire kindness, and not sacrifice."

(ועמ"ש סד"ה כי תשמע בענין כי באלה חפצתי ומ"ש בד"ה בפ' נסכים). אך לפני קרתו מי יעמוד.

(And see what is explained at the end of the maamar beginning "For you shall hearken," on the matter of "for in these I delight"; and what is explained in the maamar in the section on libations.) But "before His cold, who can stand?"

ולכן צ"ל ישלח דברו וימסם וזהו ענין שמע"צ [שמיני עצרת] (וב' בחי' אלו דקרה ויזלו מים זהו ג"כ ריחוק וקירוב):

Therefore there must be "He sends forth His word and melts them"; and this is the matter of Shemini Atzeres. (And these two levels, of ice and of "the waters flow," are also distance and nearness.)

(ד) ובבחי' זו שלח את העם. כי אין מלך בלא עם. (המשלח מעיינים. ועמ"ש ע"פ בשלח פרעה והיינו שזה שגם בהשוב יהיה כלול רצוא נמשך מבים השמיני. והשוב ב"ן [שם ב"ן] מתברר ועולה בס"ג [בשם ס"ג] שלמעלה ממ"ה [משם מ"ה])

(4) And in this level, "he sent the people away," for there is no king without a people. ("He sends forth springs." And see what is explained on "when Pharaoh sent." That is: this — that even in the shov there be ratzo included — is drawn from "on the eighth day." And the shov, [the Name] Ban, is refined and ascends into [the Name] Sag, which is higher than Mah.)

ויברכו (ע"ד בכה"מ [ברוך כבוד ה' ממקומו] גם ע"ד ברוב עם הדרת מלך בחי' הדר מלכותו נמשך מבחי' ברוב עם וזהו שלח את העם ויברכו כו' ועמ"ש בד"ה אלה מסעי בענין אל תהי ברכת הדיוט).

"And they blessed" (in the manner of "Blessed be the glory of Havayah from His place"; also in the manner of "In the multitude of people is the King's splendor": the level of the splendor of His kingship is drawn from the level of "the multitude of people," and this is "he sent the people away and they blessed," etc. And see what is explained in the maamar beginning "These are the journeys," on the matter of "Let not the blessing of a commoner [be light in your eyes]").

בונך שמחים ע"ד אז תשמח בחי' קדם (ע' [עין] זח"ב [זהר חלק ב'] בשלח נ"ד א' ע"פ אז ישיר) והוא ז' ימי הסוכות ז' דאז והאלף שמע"צ [שמיני עצרת] עתיק שמתגלה בבינה

"Your builders." "Joyful," in the manner of "Then (az) shall she rejoice," the level of "before" (see Zohar II, Beshalach, folio 54a, on "Then [Moshe] sang"). And this is: the seven days of Sukkos are the zayin (seven) of az, and the alef (one) is Shemini Atzeres, Atik, which is revealed in Binah.

וזהו אז תשמח וזהו ויצא יעקב מבאר שבע שהיא בינה משם שלח חרנה להיות רנה וזהו חי ימי חנוכה אז ז' נמשך בהם אלף

And this is "Then (az) shall she rejoice." And this is "And Yaakov went out from Be'er Sheva," which is Binah; from there [comes the] sending toward Charan (charanah), to be rinah (song). And this is the eight days of Chanukah: az — into the seven the alef is drawn.

וזהו ויצא יעקב מבאר שבע בינה שהיא באר ומקור לשבע המדות ע"ד אז משם נמשך וילך חרנה לברר בירורים בחיי שלח את העם ועד"ז יובן ענין ח' ימי חנוכה א"ז שהנס היה שהדליקו שמונה ימים:

And this is "And Yaakov went out from Be'er Sheva": Binah, which is the well (be'er) and source for the seven (sheva) attributes, in the manner of az; from there is drawn "and he went toward Charan," to refine the refinements, the level of "he sent the people away." In the same way the matter of the eight days of Chanukah, az, will be understood: that the miracle was that they lit for eight days.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/shemini-atzeres/4/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok